

Rewitalizacja w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, w tym w projektach realizowanych w ramach RPO WM 2014-2020

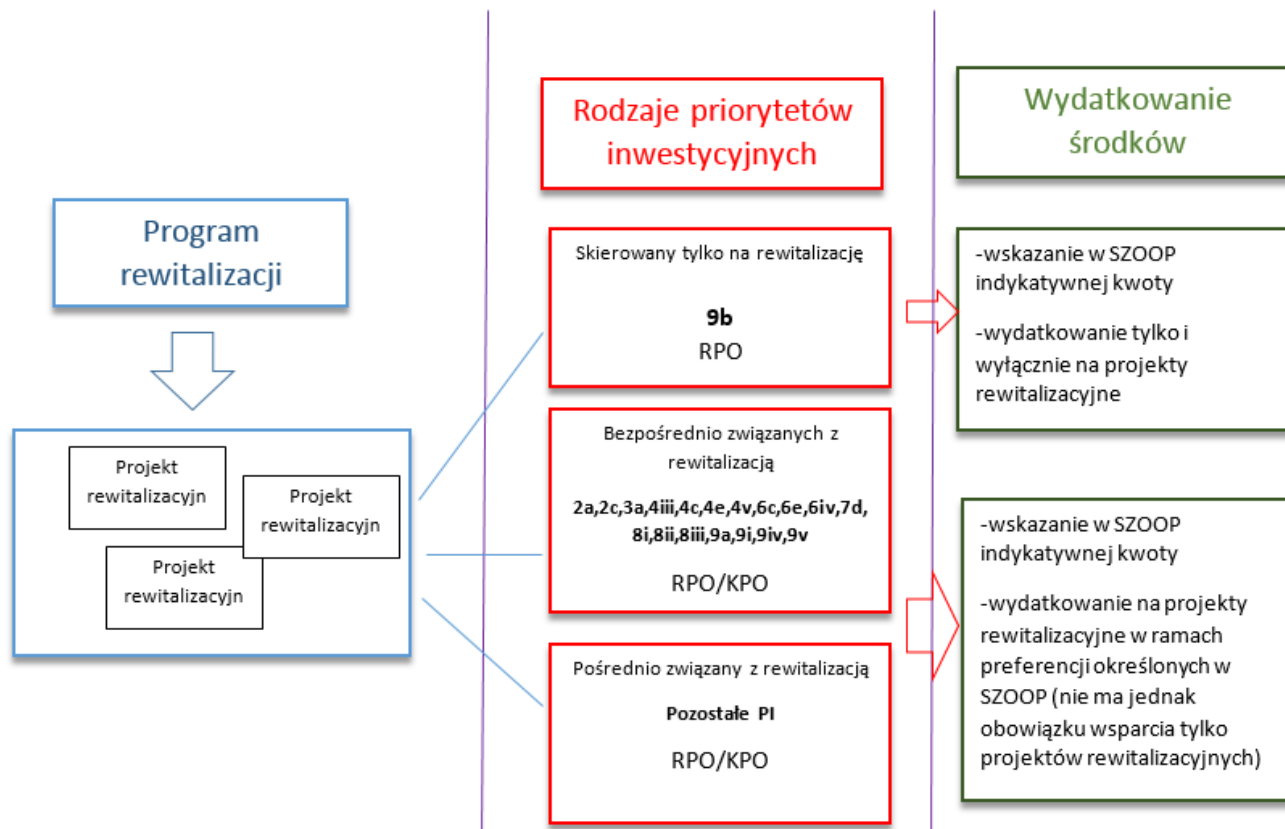

Paulina Sikorska
Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich

Warszawa, 14 stycznia 2016 r.

Rewitalizacja w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020

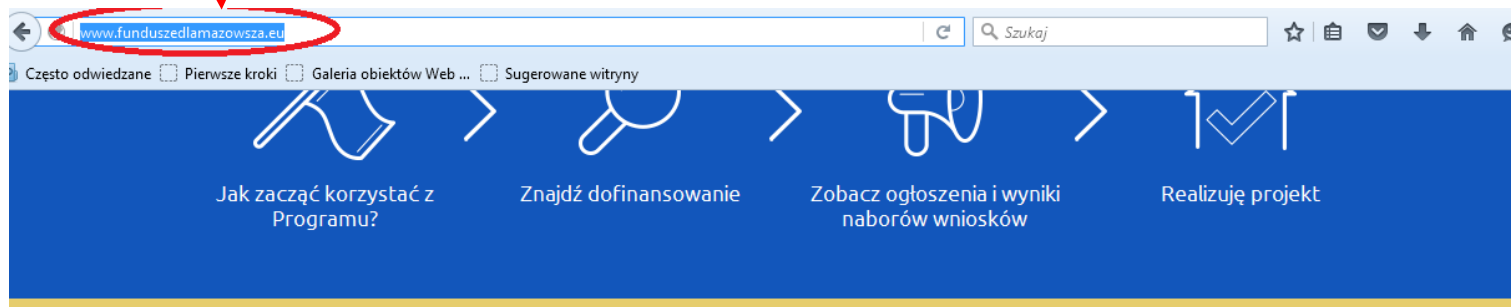
-Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Rewitalizacja w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 na Mazowszu

www.funduszedlamazowsza.eu

Dowiedz się więcej o Programie

Poznaj zasady działania Programu

Zapoznaj się z prawem i dokumentami

Weź udział w szkoleniach i konferencjach

Lokalny System Informatyczny

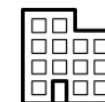
Poznaj projekty

Zobacz efekty

Przeczytaj analizy, raporty i podsumowania

Dowiedz się o instytucjach w Programie

Pobierz poradniki i publikacje

Weź udział w promocji Programu

Znajdź Punkt Informacyjny

Rewitalizacja

Rewitalizacja na Mazowszu

PROGRAMY PROJEKTY

- Zasady
- Zalecenia
- Rekomendacje
- Wskazówki

Wersja zaakceptowana
przez Zarząd Województwa Mazowieckiego
w dniu 8 grudnia 2015 r. –1.0

Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa
Mazowieckiego na lata 2014-2020
oraz preferencji dla projektów mających na celu
przywrócenia ład przestrzennego.

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

Warszawa 2015

Rewitalizacja w ramach RPO WM 2014-2020

Na projekty rewitalizacyjne na Mazowszu zostanie wydanych ponad 270 mln euro

- uwzględniając w tej kwocie środki pozyskane z Unii Europejskiej, środki własne samorządów lokalnych oraz budżet państwa.

Środki z Unii Europejskiej to ok 206 mln euro, w tym ok.:

- 180 mln euro z EFRR;
- 26 mln euro z EFS.

Ponad 3 mln zł jest możliwe do pozyskania z budżetu państwa, który będzie stanowił część wkładu własnego beneficjentów.

Rewitalizacja w ramach RPO WM 2014-2020

REWITALIZACJA
W RPO WM 2014-2020

PI 3a - promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

działanie 3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu

4c - wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym

działanie 4.2 Efektywność energetyczna

4e - promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

działanie 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza

6c - zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

działanie 5.3 Dziedzictwo kultury

9a - inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

działanie 6.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

9b - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych

9i - Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności
działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

9iv - Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej

9v - Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych

działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej

Limity i ograniczenia w działaniu 6.2

Gospodarka:

Rewitalizacja gospodarcza ukierunkowana zostanie na działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, a także wspierania gospodarki społecznej. Ponadto w ramach PI 3a/działaniu 3.1 Poprawa MŚP na Mazowszu Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości wsparcie uzyskują projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych realizowanych na obszarach wymagających rewitalizacji.

Termomodernizacja:

Działania związane z termomodernizacją budynków, realizowane będą w ramach PI 4c/działanie 4.2 efektywność energetyczna Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej i w sektorze mieszkaniowym. W działaniu 6.2 preferowane będą projekty zintegrowane, systemowe i komplementarne, w zakresie których jednym z elementów jest poprawa efektywności energetycznej, w tym termomodernizacja. W działaniach rewitalizacyjnych obejmujących termomodernizację, jest możliwe wyjście poza części wspólne budynków mieszkalnych, jeśli audyt energetyczny to uzasadnia.

Inwestycja w termomodernizację w ramach tego działania nie powinna przekraczać 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Limity i ograniczenia w działaniu 6.2

Mieszkalnictwo:

Wieloletnie zaniedbania – zwłaszcza dotyczące substancji mieszkaniowej i infrastrukturalnej – powodują, że bez uruchomienia środków finansowych na te cele, zadania rewitalizacji nie zostaną osiągnięte.

W związku z powyższym w ramach działania 6.2. wsparciem zostanie objęta tkanka mieszkaniowa w zakresie części wspólnych budynków wielorodzinnych.

Kultura:

Inwestycje w zakresie kultury w działaniu 6.2., będą mogły być realizowane w ramach programów rewitalizacji, a ich celem powinna być poprawa spójności społecznej dzięki umożliwieniu lepszego dostępu do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Preferowane będą projekty realizowane przez organizacje pozarządowe.

Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury w ramach działań rewitalizacyjnych nie może przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu.

Limity i ograniczenia w działaniu 6.2

Element projektu - drogi lokalne:

W działaniu 6.2 istnieje możliwość realizacji inwestycji w drogi lokalne (gminne i powiatowe) w przypadku gdy przyczynią się one do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych, stanowią mniejszą część projektu i są integralnym elementem programu rewitalizacji.

Inwestycja w drogi lokalne w ramach tego działania będzie możliwa jedynie w uzasadnionych przypadkach i nie powinna przekraczać 40% kosztów kwalifikowanych projektu.

Tereny powojkowe, po kolejowe, popegeerowskie, poprzemysłwe :

Rewitalizacja w ramach działania 6.2 na terenach wiejskich będzie skoncentrowana na zdegradowanych terenach poprzemysłowych, pokolejowych, powojkowych oraz popegeerowskich, wyznaczonych na podstawie wskaźników obrazujących ich wymagającą interwencji sytuację społeczno-gospodarczą lub też stanowiących uzupełnienie dla wskazanych terenów rewitalizacyjnych.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe, popegeerowskie, powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Budżet Państwa na projekty rewitalizacyjne

Na projekty rewitalizacyjne przewiduje się **środki z budżetu państwa** z przeznaczeniem na **część wkładu własnego beneficjenta** realizującego projekt rewitalizacyjny w ramach RPO WM 2014-2020.

rewitalizacja

Budżet Państwa na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Kwota budżetu państwa (EUR)
Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości	810 944
Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną	7 848 787
Gospodarka przyjazna środowisku	1 004 578
Jakość życia	12 012 846
RAZEM	21 677 155

Oś priorytetowa	Działanie/poddziałanie	Fundusz	Indykatorywna alokacja UE (EUR)	Szacunkowa wielkość środków przewidzianych z BP	Metoda preferencji
III	3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu	EFRR	7 208 393	810 944 Do 9%	Konkursy dotyczące projektów rewitalizacyjnych ¹ realizowanych na obszarach kryzysowych (zdegradowanych) wskazanych do rewitalizacji lub rekultywacji zlokalizowane w pobliżu inwestycji transportowych w związku ze zintensyfikowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. Obszary ujęte w projekcie powinny zostać ujęte w programach rewitalizacji lub w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji), a także w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (obszary rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej, obszary wymagające przekształceń lub rekultywacji)
IV	4.2 Efektywność energetyczna	EFRR	19 655 380	2 211 230 Do 9%	Konkursy dotyczące projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
	4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza	EFRR	52 007 593	5 637 557 Do 9%	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji Konkursy dotyczące projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
V	5.3 Dziedzictwo kultury	EFRR	8 929 585	1 004 578 Do 9%	Konkursy dotyczące projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji

Oś priorytetowa	Działanie/poddziałanie	Fundusz	Indykatorywna alokacja UE (EUR)	Szacunkowa wielkość środków przewidzianych z BP	Metoda preferencji
VI	6.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	EFRR	5 568 405	626 446 Do 9%	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
	6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych	EFRR	60 727 896	11 386 400 Do 15%	Konkursy dotyczące projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
IX	9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	EFS	12 000 000	2 250 000 Do 15%	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów rewitalizacyjnych, w których wsparcie osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odbywa się na obszarach (terytoriach) objętych programami rewitalizacji
	9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej	EFS	8 000 000	1 000 000 Do 15%	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów rewitalizacyjnych, w których wsparcie osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych będzie możliwe wyłącznie dla projektów, które:

- ✓ wynikają z **obowiązującego** (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) programu rewitalizacji;
- ✓ program rewitalizacji, z którego wynika składany projekt rewitalizacyjny, **spełnia wymagania** tj. posiada określone cechy i elementy;
- ✓ program rewitalizacji, z którego wynika składany projekt rewitalizacyjny **znajduje się w wykazie programów** rewitalizacji na terenie województwa mazowieckiego prowadzonym przez Urząd Marszałkowski.

Program rewitalizacji uprawniający do wsparcia z RPO WM 2014-2020

Program rewitalizacji Opracowany zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045),

lub

Gminny program rewitalizacji opracowany zgodnie z art. 14-24 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777).

Wymagane cechy programów rewitalizacji:

Kompleksowość programu rewitalizacji

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem

Koncentracja programu rewitalizacji

Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji.

Komplementarność projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów (a także szerzej: przedsięwzięć) rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Minimalna zawartość programów rewitalizacji:

1. **opis powiązań** programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
2. **diagnozę** czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
3. **zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów zdegradowanych**, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów wymagających wsparcia;
4. **wizję** wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji);
5. **identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych**;
6. wykaz dopełniających się wzajemnie **najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych** dotyczących obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji tzn. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji; wraz z ich opisem.
7. ogólny (zbiorczy) opis **innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć** rewitalizacyjnych - tzn. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.
8. **mechanizmy zapewnienia komplementarności** między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
9. **indykatywne ramy finansowe** w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w pkt. 7 oraz 8, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
10. **mechanizmy włączenia mieszkańców**, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
11. **system realizacji** (wdrażania) programu rewitalizacji;
12. **system monitoringu** skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

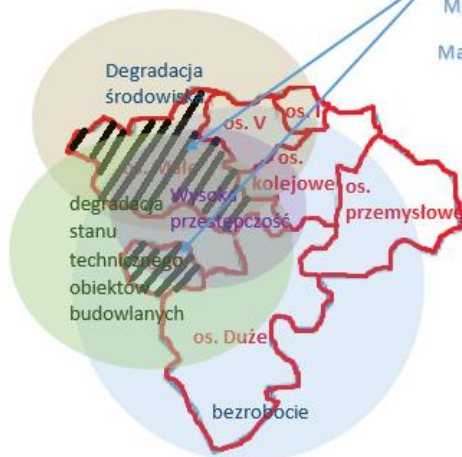
Obszary zdegradowane – obszary rewitalizowane

Obszar wskazany do rewitalizacji

Max. 20% powierzchni gminy

Max. 30% mieszkańców gminy

Obszar wskazany do rewitalizacji

Max. 20% powierzchni gminy

Max. 30% mieszkańców gminy

Nie można w ramach programów rewitalizacji planować wiązki celów rozproszonych, niepowiązanych ze sobą i niewchodzących w synergię.

Program rewitalizacji musi przedstawiać pełną wizję zmian na danym obszarze i sposób realizacji tej wizji.

Musi również uwzględniać wszystkie procesy związane z planowanymi działaniami i zmianami będącymi ich efektem np. proces gentryfikacji, oraz proponować sposób zarządzania tymi procesami.

Wykaz programów rewitalizacji województwa mazowieckiego

1. Zasady wpisu do Wykazu określa **Regulamin wpisu** do Wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.
2. Wykaz oraz regulamin będą znajdować się na stronie internetowej www.funduszedlamazowska.eu w zakładce rewitalizacja.
3. Podmiotem uprawnionym do zgłaszania programu rewitalizacji do Wykazu są pojedyncze gminy miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie województwa mazowieckiego.
4. W Wykazie może znajdować się **wyłącznie jeden aktualny program rewitalizacji z jednej gminy.**

Wykaz programów rewitalizacji województwa mazowieckiego – cd.

W celu stworzenia wykazu przeprowadzony zostanie:

- konkurs na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie województwa mazowieckiego.
- nabór programów rewitalizacji w celu wpisania do wykazu programów rewitalizacji na terenie województwa mazowieckiego

Wykaz programów rewitalizacji województwa mazowieckiego – cd.

Wniosek o wpis do

Wykazu programów rewitalizacji województwa mazowieckiego¹

Gmina składająca wniosek	
Powiat	
Tytuł programu rewitalizacji	
Data przyjęcia programu rewitalizacji przez radę gminy (dzień/miesiąc/rok) oraz nr uchwały	
Czy program rewitalizacji został aktualizowany (jeśli tak proszę wskazać datę przyjęcia przez radę gminy po raz pierwszy)	
Podstawa prawna przygotowania programu rewitalizacji (ustawa o samorządzie/ ustawa o rewitalizacji ²)	
Obszar objęty programem rewitalizacji (w ha oraz % powierzchni gminy)	
Odsetek osób zamieszkałych na obszarze objętym programem rewitalizacji (w %mieszkańców gminy ogółem) ³	

Prawdziwość danych zawartych we Wniosku potwierdzam własnoręcznym podpisem

[czytelny podpis osoby upoważnionej do złożenia wniosku]

LP.	GMINA	POWIAT	TYTUŁ PROGRAMU REWITALIZACJI	DATA PRZYJĘCIA PRZEZ RADĘ GMINY /rok-mc-dzień/	DATA WYDANIA POZYTYWNEJ OPINII PRZEZ IZ RPO WM 2014-2020 /rok-mc-dzień/
1.					
2.	Andrzejewo				
3.	Baboszewo				
4.	Baranowo				
5.	Baranów				
6.	Belsk Duży				
7.	Białobrzegi				
8.	Bielany				
9.	Bielsk				
10.					
11.					

Harmonogram naborów wniosków na projekty rewitalizacyjne na 2016 r. - cd.

Oś	Działanie	Typ projektu (zgodnie z zapisami RPO WM)	Alokacja 2014-2020	2015	styczeń 2016 r.	luty 2016 r.	marzec 2016 r.	2 kwartał 2016 r.	3 kwartał 2016 r.	4 kwartał 2016 r.	Pozostała alokacja
V	5.3	1. Wzrost regionalnego potencjału turystycznego poprzez ochronę obiektów zabytkowych (na terenach przeznaczonych do rewitalizacji)	8 929 585,00	0	0	0	0	0	0	8 929 585	0,00
VI	6.2	1. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczo (na terenach przeznaczonych do rewitalizacji)	11 509 527,00	0	0	0	0	0	0	11 509 527	0,00
VI	6.2	Konkurs przeznaczony dla RIT 1. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej (na terenach przeznaczonych do rewitalizacji)	15 000 000,00	0	0	0	0	0	15 000 000	0	0,00
VI	6.2	Wsparcie realizowane za pomocą IF 2. Odnowa tkanki mieszkaniowej (na terenach przeznaczonych do rewitalizacji)	9 000 000,00	0	0	0	0	0	9 000 000	0	0,00
VI	6.2	Wsparcie realizowane za pomocą IF 1. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczo (na terenach przeznaczonych do rewitalizacji)	16 000 000,00	0	0	0	0	0	16 000 000	0	0,00

Dziękuję za uwagę

Paulina Sikorska

Urząd Marszałkowski Województwa
Mazowieckiego

Departament Rozwoju Regionalnego
I Funduszy Europejskich

tel. (22) 5979-955

e-mail: paulina.sikorska@mazovia.pl